

Johanna Muurinen

Introduktion till holistiskt One Health -tänkande med jordbruket och antibiotikaresistensen som exempel

Tänkesättet One World, One Health fick sin början vid millenniumskiftet utgående från samarbetet som krävs för att bekämpa globala smittsamma sjukdomar. Man lade då märke till att många snabbt spridda sjukdomar överfördes från djur till människan och att det därför var förnuftigt att bekämpa spridningen med hjälp av ett samarbete mellan läkarna och veterinärerna. Något senare uppdagades att det att sjukdomarna som överförs från djur till människan blivit allmänna i själva verket mycket ofta beror på miljöförändringar och att människans, djurens och miljöns hälsa med andra ord är bundna till varandra. På senare år har One Health -tänkandet som började med ett samarbete mellan veterinärerna och läkarna breddats till en branschövergripande inställning till välbefinnandet som iakttar relationen mellan miljön, människan och djuren. I dag är One Health ett många branscher övergripande samarbete på lokal, nationell och internationell nivå.

Att omsätta One Health -tänkandet i praktiken till exempel i forskningsprojekt kan ändå vara utmanande. Det är naturligt för människan att koncentrera sig på att iaktta detaljer i stället för helheter. Experterna är också utbildade att avgränsa ämnet som ska granskas så noggrant som möjligt. Också vetenskapen har splittrats i små delar, vetenskapsgrenar, som inte längre verkar ha någon kontakt med varandra. Det gör att ett forskningsprojekt som bygger på One Health -tänkandet i praktiken ändå kan ha genomförts med enbart en vetenskapsgrens metoder och då har man som slutresultat inte nödvändigtvis fått de svar som man önskat. Utmaningen till trots har man redan insett att det krävs ett branschövergripande tänkande kring stora helheter för att farorna som nu hotar mänskligheten ska kunna bemötas.

Den allt vanligare antibiotikaresistensen hos sjukdomsalstrande bakterier är en av de faror som nu hotar mänsklighetens framtid. Även om antibiotikaresistensen i allmänhet förknippas med sjukhusbakterier, är jordbruket den största förbrukaren av antibiotika i hela världen. Världshälsoorganisationen WHO, FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO och Världsoorganisationen för djurhälsa OIE och hälsomyndigheterna i flera länder understryker hur viktigt One Health -tänkandet är i kampen mot antibiotikaresistensen. Resistensuppföljningar har också redan gjorts med hjälp av prover som tagits av såväl sjukhuspatienter som produktionsdjur. Men vad har då jordbruksmiljön att göra med antibiotikaresistensen och hur borde detta beaktas? Under seminariet hålls föreläsningar om miljöns roll i bakteriernas antibiotikaresistens och söks en approach som omfattar såväl helheten som dess delar.